

SAŽETAK PRESUDE
TALPIS PROTIV ITALIJE
OD 2. OŽUJKA 2017. GODINE
ZAHTJEV BR. 41237/14

*Nasilje utemeljeno na spolu predstavlja oblik diskriminacije
prema ženama*

ČINJENICE

Dana 2. lipnja 2012. godine podnositeljica je prijavila policiji da je njezin suprug (A.T.), koji je alkoholičar, pretukao nju i njezinu kćer. Po dolasku na mjesto događaja policijski službenici pronašli su A.T. na ulici u pijanom stanju i zabilježili ozljede koje su zadobile podnositeljica i njezina kći. Podnositeljica nije podnijela formalnu prijavu i odlučila se sakriti u podrum.

Dana 19. kolovoza 2012. godine podnositeljicu je ponovno napao njezin suprug nožem, prisilivši je da ga slijedi kako bi imala seksualne odnose s njegovim prijateljima. Podnositeljica je uspjela zatražiti pomoć od policijske patrole na ulici. Policijski službenici su novčano kaznili A.T. zbog nošenja zabranjenog oružja, a podnositeljici rekli da ode kući.

Podnositeljica je potom je otišla u traumatološku hitnu ambulantu bolnice, gdje su liječnici utvrdili ozljedu glave i višestruke lezije na njezinom tijelu, te su joj rekli da će ozljede vjerojatno zacijeliti za tjedan dana. Zatim ju je prihvatila udruga za zaštitu žena koje su žrtve nasilja na tri mjeseca, nakon čega je morala otići zbog nedostatka raspoloživog prostora i resursa. Podnositeljica je nakon toga spavala na ulici, neko je vrijeme bila smještena kod prijatelja i konačno je pronašla posao i bila u mogućnosti unajmiti stan. A.T. nastavio je vršiti psihički pritisak na nju, osobito putem telefona.

Dana 5. rujna 2012. godine podnositeljica je podnijela prijavu zbog tjelesnih ozljeda, zlostavljanja i prijetnji, tražeći od vlasti da poduzmu hitne mjere kako bi zaštitile nju i njezinu djecu. Policija ju je prvi put ispitala 4. travnja 2013. godine, a ona je izmijenila svoje izjave, ublažujući optužbe. U kolovozu 2013. godine zatvorena je istraga o zlostavljanju i prijetnjama. U listopadu 2015. godine A.T. je kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura zbog nanošenja tjelesnih ozljeda.

Dana 25. studenoga 2013. godine podnositeljica je ponovno pozvala policiju zbog svađe s A.T., koji je odveden u bolnicu u stanju opijenosti. Nakon otpusta iz bolnice, A.T. se vratio u obiteljski stan, napao nožem podnositeljicu i sina koji je preminuo od ozljeda. U siječnju 2015. godine A.T. je osuđen na kaznu doživotnog zatvora zbog ubojstva sina i pokušaja ubojstva supruge, zbog nošenja zabranjenog oružja i nasilja u obitelji. Također mu je naloženo da plati odštetu podnositeljici.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 2. (pravo na život), članak 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) i članak 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života), podnositeljica je prigovorila da talijanske vlasti nisu ispunile obvezu pružanja zaštite od nasilja u obitelji koje je dovelo do smrti njezina sina i pokušaja njezina ubojstva.

Pozivajući se na članak 14. (zabrana diskriminacije) u vezi s člancima 2. i 3., podnositeljica je tvrdila da je pretrpjela diskriminaciju, to jest da vlasti nisu reagirale jer je žena. Kritizirala je i neadekvatnost talijanskog zakonodavstva o nasilju u obitelji.

OCJENA SUDA

Članak 2. (pravo na život)

Nakon što je podnositeljica podnijela prijavu zbog nasilja koje je počinio njezin suprug i u kojem je spomenula zabrinutost za život svoje kćeri i vlastiti život, domaća tijela podnositeljici nisu pružila nikakvu zaštitu, iako je situacija zahtijevala neposrednu zaštitu, a sama podnositeljica ispitana je tek sedam mjeseci nakon podnošenja prijave.

Domaća tijela trebala su uzeti u obzir njezinu situaciju, da je nesigurna te moralno, fizički i materijalno ranjiva, sukladno tome ocijeniti ocijeniti te joj pružiti odgovarajuću podršku, no nisu to učinila.

Vlasti nisu procijenile rizike s kojima se suočila podnositeljica, uključujući i rizik od daljnjih fizičkih napada. Propuštanjem da poduzmu hitne mjera po njezinoj prijavi nadležna tijela lišila su tu prijavu bilo kakvog učinka, a nekažnjavanje A.T. dovelo je do ponavljanja nasilja. Nekažnjavanje je naposljetku dovelo i do tragičnih događaja u noći 25. studenoga 2013. godine. Iako je policija intervenirala te noći, nije poduzela nikakve posebne mjere kojima bi podnositeljici pružila primjerenu zaštitu s obzirom na težinu situacije, iako je u to vrijeme nasilno ponašanje njezinog supruga bilo poznato policiji, pri čemu je u tijeku bio i kazneni postupak zbog teških tjelesnih ozljeda. Policija je stoga trebala znati da on predstavlja stvarnu prijetnju podnositeljici. Sud je zaključio kako nadležna tijela nisu poduzela mjere koje bi nesumnjivo mogle spriječiti ostvarenje rizika po život podnositeljice i njezina sina. Vlasti stoga nisu pokazale potrebnu revnost i nisu ispunile svoju obvezu zaštite života podnositeljice njezina sina. Ti su propusti, štoviše, učinili beskorisnom kaznenu prijavu.

Sud je stoga utvrdio da je došlo do povrede članka 2. Konvencije.

Članak 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja)

Sud smatra da se podnositeljica može smatrati pripadnicom kategorije „ranjivih osoba” koje imaju pravo na zaštitu države. Sud je pritom istaknuo kako je nasilje prema podnositeljici, uključujući tjelesne ozljede i psihički pritisak, bilo dovoljno ozbiljno da se smatra zlostavljanjem u smislu članka 3. Konvencije.

Sud je istaknuo da tijekom postupanja u slučajevima nasilja nad ženama domaća tijela moraju uzeti u obzir situaciju žrtve koja je osobito nesigurna i moralno, fizički i/ili materijalno ranjiva, te sukladno tome ocijeniti tu situaciju, što je moguće prije. Primijetio je da u ovome predmetu nema uvjerljivog objašnjenja za inertnost vlasti kroz toliko vremensko razdoblje - sedam mjeseci - prije pokretanja kaznenog progona. Nema objašnjenja ni zašto je kazneni postupak za teške tjelesne ozljede trajao tri godine. Prema mišljenju Suda, način na koji su domaća tijela provela kazneni postupak u ovome predmetu ukazuje i na sudsku pasivnost te nije ispunio zahtjeve članka 3. Konvencije.

Sud je stoga utvrdio da je došlo do povrede članka 3. Konvencije.

Članak 14. (zabrana diskriminacije) u vezi s člancima 2. i 3.

Prema sudskoj praksi Suda, propust države da zaštiti žene od nasilja u obitelji krši njihovo pravo na jednaku pravnu zaštitu, pri čemu nije odlučno je li taj propust bio namjeran. U ovom

je predmetu podnositeljica više puta pretrpjela nasilje, čega su vlasti bile svjesne. No ipak nisu provele nikakvu istragu sedam mjeseci od podnošenja prijave niti su poduzele ikakve korake da bi je zaštitile. Podnositeljčin suprug osuđen je zbog teške tjelesne ozljede tri godine kasnije, i to već nakon ubojstva i pokušaja ubojstva. Na inerciju vlasti ukazuje činjenica da je i samo tužiteljstvo zatražilo od policije, koja je šest mjeseci bila neaktivna, da odmah djeluje na zahtjev podnositeljice za izricanje zaštitnih mjera. Sud je zaključio da ukupnost navedenih čimbenika pokazuje da su podcjenjivanjem težine predmetnog nasilja, svojom inercijom, talijanske vlasti to nasilje u suštini odobrile. Stoga je podnositeljica, kao žena, bila žrtva diskriminacije protivno članku 14. Konvencije.

Sud je naveo kako je ozbiljnost problema nasilja u obitelji i s njim povezane diskriminacije žena u Italiji proizlazi i iz izvješća posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda o nasilju nad ženama, njegovim uzrocima i posljedicama, utvrđenja Odbora o uklanjanju diskriminacije nad ženama te Nacionalnog zavoda za statistiku. Slijedom toga, Sud je smatrao da je slučaj podnositeljice pružio potvrdu o tome da su prvenstveno žene žrtve obiteljskog nasilja, te da je unatoč provedenim reformama veliki broj žena ubijen od strane njihovih partnera ili bivših partnera, i drugo, da postoje sociokulturni stavovi o toleranciji nasilja u obitelji.

Na temelju toga Sud je utvrdio da se nasilje nad podnositeljicom treba smatrati nasiljem utemeljenim na spolu te da predstavlja oblik diskriminacije prema ženama. Stoga je utvrdio da je došlo do povrede članka 14. Konvencije u kombinaciji s člancima 2. i 3.

PRAVEDNA NAKNADA

30.000 eura na ime neimovinske štete
10.000 eura na ime troškova i izdataka.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.